

Leto VII.

Številka 4.

SLOVENSKI PRAVNIK.

Izdaja društvo „Pravnik“ v Ljubljani.

Odgovorni urednik :

Dr Danilo Majaron.

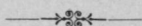

V LJUBLJANI.

Natisnila „Narodna Tiskarna“.

1891.

VSEBINA.

1. <i>Dr. K.</i> : Eksekut oddá neposredno pred dražbo eksekvirano posestvo v zakup. — Komu pripada še ne plačana zakupnina? In s kakim sredstvom je baje moči izpodbijati táko, škodo tretjih oseb čineče dejanje?	97
2. <i>J. Kronvogel</i> : Ali naj kazenskopravne stroške zastopnikom strank iztirja civilni sodnik?	102
3. Iz pravosodne prakse. Civilno pravo:	
<i>a)</i> Na podlogi §-a 47 zakona o privilegijih z dne 15. avgusta 1852, št. 184 drž. zak. lahko civilni sodnik ukrene tudi, ako oškodovanec zahteva, da je ustaviti nadaljnje poseganje v privilegij (§ 40.), in sicer ukrene to kot provizorni varnostni pripomoček, ki ga je s tožbo opravičiti	105
<i>b)</i> Dvorni dekret z dne 7. septembra 1835, št. 80. zb. pr. zak., je po zakonu z dne 29. aprila 1873, št. 68 drž. zak., ob veljavo in uporabljati je ta zakon na dijurnum dijurnistov, služečih pri javnem oblastvu	106
<i>c)</i> Ali je kupec zemljišča, kateri je vknjižene dolgove prevzel na račun kupnine, osebni dolžnik upnikov? — K preklicu assignacije in k aktivni legitimaciji	108
<i>d)</i> Odvetnik je po smislu § 1012. obč. drž. zak. in § 19. odv. reda dolžan račun položiti po določbah X. pogl. obč. sod. reda	111
<i>e)</i> K pomenu politične sekvestracije	112
<i>f)</i> Kedaj je smeti račun sodno položiti? (§ 100. obč. sod. r.)	114
<i>g)</i> Ako nasprotnik tudi ni dovolil podaljšanja roku do tiste dobe, kakor se prosi, vendar je sodniku po smislu § 9. pravnice novele označiti dovoljeni rok kot zadnji, ako jo to zahteval nasprotnik	115
<i>h)</i> Zabeležba nameravanega odpisa po § 3. zakona z dne 6. februvarija 1869, št. 18. drž. zak.	116
<i>i)</i> Slučaj zemljeknjižne predznambe.	118
Kazensko pravo:	
<i>a)</i> Objektivno nekaznivo dejanje	120
<i>b)</i> K pojmu nepremagljive sile po §-u 2. <i>g)</i> kaz. zak.	121
<i>c)</i> Dokaz resnice ali dokaz verjetnosti (§ 490. kaz. zak.)?	121
4. Iz upravne prakse:	
Proti odločbam disciplinarnega sveta, za katere ni vzklica, tudi ni nikake pritožbe (§ 46. in 47., št. 1 zak. z dne 1. aprila 1872, drž. zak. št. 40.)	123
6. Književna poročila	125
7. Razne vesti	127

Eksekut oddá neposredno pred dražbo eksekvirano posestvo v zakup — Komu pripada še ne plačana zakupnina? In s kakim sredstvom je baje moči izpodbijati táko, škodo tretjih oseb čineče dejanje?

(Odgovor na 6. pravno vprašanje v 5. šte. „Slov. Pravnika“ 1890. 1.)*)

Iz vprašanja samega je posneti, da je tu možnih več slučajev, a da bode odgovor kolikor moči popoln, ozirati se nam je torej na te razne strani zadevnega predmeta. Pri odgovoru hočemo drugi del vprašanja staviti na prvo, prvi del njegov pa na drugo mesto.

V obče pa je treba omeniti to-le: Zakupna pogodba — posito, da je sklenjena veljavno in po propisih §§ 1090, 1091 obč. drž. zakonika — ustanavlja pravice in dolžnosti, izvirajoče iz take pogodbe, jedino le med strankama, ki sta se pogajali, med zakupodavcem na jedni in med zakupojcemcem na drugi strani. Jedna najvažnejših pravic zakupodavčevih iz zakupne pogodbe je, da prejme dogovorjeno gotovo plačilo za stvar, dano v zakup, in tej pravici zakupodavčevi vsopredna je dolžnost zakupojemca, da plača zakupnino. Eksekut je tako dolgo, dokler posestvo na javni dražbi ni prodano, še vedno pravi lastnik eksekviranega posestva, zategadelj pa mu po § 1093. obč. drž. zakonika pristojta tudi pravica, posestvo dati v zakup.

Iz pravnega razmerja, ustanovljenega po zakupni pogodbi, izhaja torej, da je upravičen tako dolgo, dokler ostane v polni veljavi zakupna pogodba, sklenjena med eksekutom in zakupnikom, jedino le eksekut, da kot zakupodavec tirja od

*) To vprašanje je do danes ostalo brez odgovora. Ker se ga noče nikdor lotiti in ker želim, da bi se rubrika „pravnih vprašanj“ ne opustila, poskusiti hočem jaz odgovoriti na stavljeno vprašanje, dasi bi mi bilo ljubše, ako bi bil storil to kdo drugi.

Pisatelj.

zakupojemca zakupnino, izhaja pa tudi, da je zakupojemec jedino eksekutu pravno obvezan dati plačilo.

I. S kakim sredstvom je moči izpodbijati tako, škodo tretjih oseb čineče dejanje?

Jasno je, da je zakupna pogodba, ki jo sklene eksekut gledé eksekviranega posestva neposredno pred javno dražbo, lahko — in to bode naravno vselej — v kvar upnikom eksekutovim, ali pa onemu, ki je na javni dražbi kupil zemljišče, neznajoč tega, kar je storil eksekut v zadnjem trenutku, in isto tako jasno in nedvomno je, da eksekut, kateri kaj takega storí, postopa navadno z nedopustnim in kaznivim namenom, svoje upnike oškodovati, oziroma na ta način v uže tekočem prisilnem zvršilu vsaj delovito obrezuspešiti njihovo izplačanje. Lahko pa je vender tudi, da eksekut tega namena ni imel. Presojajoč vprašanje, je li moči tako zakupno pogodbo izpodbijati in razveljaviti in s kakimi pravnimi sredstvi, bode se nam torej ozirati v prvi vrsti na namen pogajajočih se strank. Tu pa je ločiti naslednje slučaje:

1. Zakupodavec in zakupojemec skleneta zakupno pogodbo „bona fide“.

2. Zakupodavec in zakupojemec postopata, sklepajoč zakupno pogodbo, „mala fide“ in v kvar tretjim osebam.

3. Zakupodavec ravna „mala fide“, zakupojemec pa „bona fide“, nevedoč o namenu eksekutovem.

Ad 1. Da skleneta obe stranki zakupno pogodbo neposredno pred dražbo „bona fide“, primeri se pač redkokedaj; vender pa je to lahko tedaj, ako eksekut dá eksekventu nekaj plačila na račun, proseč ga ob jednom, da naj ustavi prodajo, in ako potem nađe se, da se to zgodi, dá svoje posestvo v zakup, ker ga sam iz katerega vzroka koli ne more uspešno obdelovati. Tu pač ni pravnega sredstva, s katerim bi mogla tretja oseba *) izpodbijati

*) Zakupojemec sam bi pač per analogiam §§ 880, 919, 1048, 1064, 1092 obč. drž. zak. smel odstopiti od zakupne pogodbe, ako mu eksekut ni takoj izročil zemljišča v zakupno posest in užitek in ako je dražbeni kupec pred njim dobil zemljišče v svojo posest, ker bi v tem slučaju zakupodavec ne mogel več izpolniti svoje obljube in bi zakupojemec ne mogel izročiti v zakup dane reči. To, če rušita zakupno pogodbo pogajajoči se osebi sami, pa ne spada v okvir našega vprašanja.

in razrušiti sklenjeno zakupno pogodbo, in onemu, ki je na javni dražbi kupil zemljišče, v tem v zakup dano, ne kaže drugega, nego da po določilih §§ 1120. in 1121. obč. drž. zakonika zakupjemcu zakup pravilno odpove, pogodbo torej po odpovedi konča.

Ad 2. Slučaj, ko ravnata obe stranki „mala fide“ in naravnost v kvar tretjim osebam, sosebno upnikom eksekutovim, bode pač najpogostejši, kedar se sklepa zakupna pogodba v zadnjem trenutku pred dražbo.

Takšno, upnikom kvarno zakupno pogodbo pa je moči izpodbijati in razveljaviti in to:

- a) s civilno tožbo po določilih §§ 29. I., 31 in 32 zakona z dne 16. marcija 1884, št. 36 drž. zak., ali pa
- b) kazenskim pôtém, — kajti táko dejanje in ravnanje spada očitvudno pod določilo § 1. zakona z dne 25. maja 1883, št. 78 drž. zak., oziroma § 5. kaz. zakona na strani zakupjemčevi, in ker se tu vrši kazensko postopanje proti obema pogodbenima strankama, more kazensko sodišče po § 371. kaz. pr. r. ob jednem razveljaviti sklenjeno pogodbo.

Ad 3. Kedar pa samo eksekut (zakupodavec) postopa „mala fide“ in z namenom, označenim pod I. št. 2., ne da bi zakupjemec znal o tem namenu, onda nam zakon z dne 16. marcija 1884, št. 36 drž. zak., pač ne daje sredstva in moči, izpodbijati in razveljaviti zakupne pogodbe pôtém civilne pravde; a tudi kazensko postopanje je v tem slučaju dopustno le proti eksekutu: zategadelj pa tudi kazenski sodnik nima moči razveljaviti zakupne pogodbe, ker se jedna pogodbenih strank ni udeležila kaznivega dejanja in ker kazenski sodnik s svojo sodbo ne more segati v zasebne pravice oseb, proti katerim se ni vršilo kazensko postopanje.

Da bodo pa taki slučaji, kakor slučaji, pod št. 1. v misel vzeti, tudi prav redki, ni treba poudarjati; kajti okolnosti, v katerih se zakupna pogodba zadnji trenutek pred dražbo sklepa, so pač take, da mora vsakomur in torej tudi zakupjemcu znan biti namen eksekutov. To se tudi naravnost domneva takrat, kedar bi eksekut sklenil zakupno pogodbo s svojo ženo ali s kakim bližnjim svojcem; tedaj jo je moči izpodbijati civilno-pravnim pôtém po §§ 30. II, št. 4 zakona z dne 16. marcija 1884, št. 36 drž. zak., ako druga pogodbená stranka ne dokaže,

da jej v času sklepa zakupne pogodbe ni bil znan eksekutov namen, oškodovati svoje upnike.

Razvidno je torej, da je zakupno pogodbo, kakeršno ima v mislih stavljeno vprašanje, ako ne vselej, pa vender navadno in skoraj vselej šteti med one pravne posle, katere je moči izpodbijati in razrušiti s pravnimi sredstvi, omenjenimi pod št. 2.

Prestopimo sedaj k prvemu delu vprašanja:

II. Komu pripada še ne plačana zakupnina?

A.) V onih slučajih, kedar se zakupna pogodba izpodbija *) in razruši, mora se zakupojemec takoj umakniti zdražitelju posestva in onda tudi ni govoriti o plačanju zakupnine; zakupna pogodba se razveljavi in stvar postavi v prejšnji stan, kakor bi zakupna pogodba ne bila sklenjena, kupec stopi po dražbenih pogojih takoj v posest in užitek zemljišča.

a) A vzlic temu, da se zakupna pogodba izpodbija in razveljavi, trpijo vender lahko eksekutovi upniki škodo, če je zdražitelj pri dražbi uže vedel, da je eksekut sklenil zakupno pogodbo in če je uprav zaradi tega toliko manj ponudil, kolikor se mu zdi zemljišče manj vredno, ako ostane zakupna pogodba vsaj do pravilne odpovedi v moči. Tedaj bi imeli pač oni upniki, katerim v kvar bi se kupec tako okoristil, po analogiji §§ 877. in 1447. obč. drž. zak. pravico tirjati od njega dotični ekvivalent, ako je po izpodbijanju zakupne pogodbe stopil takoj v posest in užitek zemljišča, ali pa zahtevati, da se odvede v eksekucijsko maso zakupnina, ako pusti kupec rajši zakupniku uživanje zemljišča do pravilne odpovedi, kajti eksekut ne more in ne sme iz svojega nepoštenega in kaznivega dejanja imeti nikakeršne koristi, torej tudi ne potegniti zakupnine na škodo upnikov svojih.

b) Ako pa zdražitelj o zakupni pogodbi pri dražbi ni vedel in ako torej ta pogodba ni imela nikakega vpliva na njegovo ponudbo, onda pač ni moči trditi, da je bila zakupna pogodba eksekutovim upnikom v kvar, ker bi se za zemljišče ne bilo več ponudilo, če bi tudi ne bilo dano

*) Kdo je upravičen pogodbo civilnim pravnim pōtem izpodbijati in tožiti, presojati je po določilu § 32. zakona z dne 16. marcija 1884., št 36 drž. zak.

v zakup. Pač pa bi bil v tem slučaju zdražitelj oškodovan, ker bi ne mogel takoj stopiti v posest in užitek zemljišča, ako ostane zakupna pogodba veljavna.

Recimo, da gre tukaj za take slučaje, kakeršne smo imeli v mislih pod I., št. 2, kjer ravnata obe stranki „mala fide“ in z namenom, oškodovati upnike eksekutove: kdo bode upravičen tu izpodbijati zakupno pogodbo pôtém civilne pravde? Upniki eksekutovi nimajo „legitimacije ad causam“, ker s sklenjeno zakupno pogodbo dejanski niso oškodovani, dasi je bil namen pogodbenih strank v to obrnen; zdražitelj pa, kateri po taki pogodbi trpi dejansko škodo, ta zaradi določila § 32 zakona z dne 16. marcija 1884, št. 36, drž. zak. zopet ni upravičen pričeti izpodbijalne pravde. Civilnim pôtém bi se torej v tem slučaju ne mogla razveljaviti zakupna pogodba, pač pa kazenskim pôtém. Ako sta namreč pogodbeni stranki ravnali z namenom, da bi upnike eksekutove oškodovali in na ta način v tekočem prisilnem zvršilu vsaj delovito obrezuspešili njihovo izplačanje, onda se znači njuno ravnanje, četudi upniki ne trpijo nobene škode, za prestopok po § 1. zakona z dne 25. maja 1883, št. 78. drž. zak., oziroma § 5. in 239. kaz. zak.; tej kazenski pravdi pridruži se lahko oškodovani kupec kot zasebni udeleženec in tirja, da se zakupna pogodba po smislu § 371. kaz. pr. r. razveljavi.

B) Kako pa je tedaj, kedar zakupne pogodbe sploh n moči izpodbijati in razveljaviti?

a) Pomislimo najprej na one slučaje, ko postopata obe pogodbeni stranki „bona fide“ (pod I., št. 1.). Tu ostane zakupna pogodba, kakor smo uže zgoraj omenili, do pravilne odpovedi (§ 1120., 1121 obč. drž. zak.) v polni moči in veljavi; ona ustvarja pravice in dolžnosti le med pogodbenima strankama, pravico do zakupnine ima tu le zakupodavec, ne glede na to, trpi li zaradi tega kdo kaj škode ali ne.

b) Kedar ravna pa samo zakupodavec z namenom, svoje upnike oškodovati, ne da bi zakupojemec znal o tem (pod I., št. 3), tedaj ostane zakupna pogodba isto tako do pravilne odpovedi v moči, ker je ne gre razveljaviti niti civilnim, niti kazenskim pôtém. Moči pa je v takih slučajih zoper

zakupodavca (eksekuta) kazensko postopati po § 1. zakona z dne 25. maja 1883, št. 78 drž. zak. in ako je obsojen, onda je pač naravno, da iz kaznivega dejanja sam ne sme imeti nikakega dobička, da torej tudi ne sme prejeti zakupnine, da zategadelj kazenski sodnik, čeprav zakupne pogodbe ne more razveljaviti, vendar lahko, ako zahtevajo oškodovani upniki kot zasebni udeleženci, izreče, da zakupnina pripade oškodovanim upnikom. Ako pa upniki dejanski niso oškodovani, pač pa zdražitelj (glej zgoraj pod *A*, *b*), onda smel bi se kazenskemu postopanju proti eksekutu pridružiti on kot zasebni udeleženec in zahtevati, da se mu povrne storjena škoda iz zakupnine, oziroma, da se mu prisodi še ne plačana zakupnina.

Dr. K.

Ali naj kazenskopravdne stroške zastopnikom strank iztirja civilni sodnik?

Le-tó vprašanje je zanikal spisatelj sestavka o tej reči v „Allg. oest. Gerichts-Zeitung“ 1891, št. 3. Trdi pa, da ima kazenski sodnik po zakonu dolžnost, na zahtevanje iztirjati tudi zastopnikove pristojbine in sicer nekako uradnim pôtēm; opira se na §§ 380., 381., 389. do 395., 409. kaz. pr. r. in na nekatere druge določbe v zakonu. A vidi se nam, da nikjer ni najti tega, kar je ta pisatelj našel. Ker on ne dela nobene izjeme, pogledjmo si, kam bi dospeli, če bi brezizjemno uporabljali načelo, da je zastopnikove pristojbine iztirjati pred kazenskim sodnikom.

I. Mislimo si, da dolžna stranka nima premičnin, pač pa nepremično imovino. Rečeni sestavek sicer tega ne omenja, a ozirati se je na ta slučaj, ker pisatelj brez izjeme pravi, da je napominano iztirjanje stroškov pred civilnim sodnikom „nedopustno“, da „ni po zakonu“. Brez širnega pretresanja pa uvidimo, da se bode kazenskemu sodniku težko lotiti dolžnikovega zemljišča. Naj li uradoma dá uknjižiti eksekutivno zastavno pravico na dolžnikovo zemljišče in je eksekutivno ceniti? Naj li v to naprosi finančne prokurateure? Ta bi, mislimo, odklonila.

— Kako pa, če bi prišlo do prodaje? Naj bi li kazenski sodnik razpisal dan za likvidacijo i. t. d., ter naposled razdelil skupilo? Mislimo si, da ta ali ona stranka ni zadovoljna z razdelitvijo skupila. Kje se naj pritoži? Pri kazenski ali civilni drugi instanci? — Lahko se je iz teh vprašanj, katera smo le površno povdarjali, uveriti, da s pobijaním načelom ne moremo shajati gledé eksekucije na zemljišča.

II. Mnogo ugodnejše ni kazenskemu sodniku pri eksekuciji na premičnine. Nánjo se rečeni sestavek najbolj ozira. Na podlogi min. ukaza z dne 3. julija 1854, št. 169 drž. zak. pravi, da naj kazenski sodnik najpoprej dolžniku naloži poplačilo stroškov. Če to ne pomaga, tedaj naj se dolžnikove premičnine „quoad summam concurrentem“ eksekutivno rubijo in cenijo ter o priliki prve sodne prodaje eksekutivno prodajo.

Toda tudi s tem postopanjem bode kazenski sodnik mnogokrat obtičal. Pomisliti je, da bode eksekucije mnogokrat treba proti strankam, katere so bolj ali manj zadolžene, katerih imetje je torej uže obremenjeno z zastavno pravico. Uže začetkom eksekucije, pri rubilu in cenitvi, pride kazenski sodnik navskriž z dv. dekr. z dne 19. nov. 1829, št. 6649, po katerem je uradnemu slugi zapisati novo rubilo in cenitev v uže obstoječi zapisnik. Da temu zadosti, ali naj vpraša kazenski sodnik poprej civilnega sodnika, se li znabiti vrši proti dotični stranki kaka eksekucija, in ali si naj izprosi dotični zapisnik? Ako pa tega ne stori, pripeti se lahko, da bode „pri prvi sodni dražbi“ prodal kako premičnino, katera je uže za jednega ali več drugih upnikov rubljena in cenjena. Tem upnikom ne bi bilo nič kaj všeč tako postopanje kazenskega sodnika. Ni se zanašati na to, da znabiti dotična stranka pred prodajo kazenskega sodnika opozori, da je dotična stvar uže drugje zarubljena.

Zgodilo bi se lahko, da je stranka zastopniku pristojbine, po njenih mislih, popolnem plačala in se zaradi tega ni ozirala na plačilno povelje kazenskega sodnika. Zastopnik pa drugače misli ter provzroči rubilo in cenitev. Sedaj se hoče stranka braniti. Naj li ta spor sodi kazenski sodnik?

Mislimo si pa, da je kazenski sodnik vse tukaj omenjene teškoče srečno premagal ter stvar dognal do eksekutivne dražbe. Ali s skupilom za premičnine je kazenski sodnik zopet tam,

kjer je s skupilom za prodano zemljišče. Naj li kazenski sodnik rekviruje vse civilne akte, naj li na njih podlogi razdeli skupilo? Kje naj se postranski upnik pritoži zoper neugodno razdelitev?

III. V obéh do sedaj navedenih slučajih, kjer smo mislili najbolj na postopanje pri okrajnih sodiščih, so teškoče še mnogo večje, če bi naj sodni dvor I. stopnje, kateri je v kazenski pravdi sodil, iztirjaval stroške strankinemu zastopniku. Ovir, katere bi se tu pokazale, ni treba bolj natanko razpravljati. Bodi dovolj, če opominamo na zgoraj rečeno in na zakonito področje sodnih dvorov I. stopnje. —

Pretehtali smo stvar samo v poglavitnem, ne oziraje se na podrobnosti. Vidi se, da bi zadevno načelo moglo samo tedaj obveljati, kedar vse gladko gre, a tu navadno eksekucije ni treba. Napominani sestavek ne razlikuje dovolj uradnih, sodnih in strankinih, oziroma zastopniških neuradnih stroškov. One je kazenskemu sodniku iztirjati, drugi pa spadajo pod zasebno pravo. Kazenski sodnik izvršuje javno pravo, a v tega področje ne more spadati iztirjanje stroškov, katere je dolžna stranka svojemu zastopniku. Zasebnopravni zahtevki so n. pr. mnogo tesnejše zvezani s kazenskim postopanjem, a vender nihče ne trdi, da naj bi jih stranki iztirjal kazenski sodnik.

Pomisliti je, da bi kaz. pr. red gotovo omenil kaj o zadevnem postopanju; gotovo bi veleval § 395. kaz. pr. reda, da naj kazenski sodnik odmeri, in da je pred njim tudi iztirjati zastopnikove pristojbine, če bi bil to namen kaz. pr. redu.

Vidi se nam torej, da ni proti zakonu, ampak prav po zakonu, če strankin zastopnik iztirja svoje stroške pred civilnim sodnikom. Kazenski sodnik samo odmeri stroške; da je stranka dclžna plačati jih, to je odločeno uže z dotično pravomočno kazensko razsodbo. Načelo pa, o katerem je v rečenem sestavku govor, ne more brezizjemno obveljati, četudi radi priznavamo, da bi se s postopanjem po njegovem smislu stranke mnogokrat rešile visokih stroškov. Kazenski sodnik naj stranko opomina, da plača zastopnikove pristojbine. Če pa to ne pomaga in je treba eksekucije, bode vsikdar varnejše, če se eksekucija prepusti civilnemu sodniku.

J. Kronvogel.

Iz pravosodne prakse.

Civilno pravo.

a) Na podlogi §-a 47 zakona o privilegijih z dne 15. avgusta 1852, št. 184 drž. zak. lahko civilni sodnik ukrene tudi, ako oškodovanec zahteva, da je ustaviti nadaljnje poseganje v privilegij (§ 40.), in sicer ukrene to kot provizorni varnostni pripomoček, ki ga je s tožbo opravičiti.

(Iz knjige judikatov c. kr. najvišjega sodišča št. 121: pleniss. sklep z dne 24. febr. 1891, k št. 341 Praes. ex 1890. I. senat.).

C. kr. pravosodno ministerstvo je z dopisom z dne 29. sept. 1890, št. 17.525 doposlalo predsedstvu c. kr. najvišjega sodišča prošnjo nekega odvetnika, naj bi se dosegla načelna odločba najvišjega sodišča o vprašanji: »So li sodišča na podlogi § 47 zak. o privilegijih upravičena, da izrekó kot provizorni varnostni pripomoček tudi provizorno prepoved nadaljnega posega?«

Predsedstvo najvišjega sodišča je zatorej po smislu navodila odobrenega z najviš. ukrepom z dne 7. avgusta 1872, ukrenilo, da se je posvetovati o zastavljenem vprašanji v najpopolnšem senatu, in ta je sklenil, da se v knjigo judikatov vpiše zgoraj navedeni pravni stavek iz naslednjih razlogov:

Ako se pregledajo sodne odločbe, katere se bavijo z le-tem vprašanjem, onda se pokaže, da se je prejšnje razsojanje praviloma rado udajalo načelu, po katerem pristojna tistemu, kateri je bil upravičen zahtevati, naj se zasežejo predmetje privilegija, tudi oblast dognati, da se pôtém provizornega pripomočka ustavi nadaljnje ponarejanje in posnemanje takšnih predmetov.

Še le zadnji čas so iztekle odločbe, katere izrekajo protivno načelo in sicer to-le mnenje: Ako se zahteva, naj se ustavi poseg v privilegij, to je po §§ 40. in 46 zak. o privilegijih toliko, kakor če se zahteva odločba o lastnini privilegija; moči je torej izreči ustavljenje le na tožbo, ko se dožene sumarno postopanje, ni ga pa ukreniti, kakor zasege (§ 47. ibid.), kot provizornega varnostnega pripomočka.

Ta pravni nazor pa je protiven duhu zakona samega; kajti če bi bila podstava, na katero se opira, prava, tedaj bi se moglo

izvajati, da je moči samo dovršen fabrikat zaseči in da nadaljnja fabrikacija ponarejenih ali posnemanih predmetov privilegija ni prepovedana, dokler se dotični spor ne dožene. Nastala bi iz tega še druga posledica, da bi bilo tistemu, ki poseže v privilegij, dano na voljo, da tudi po završeni zasegi ponarejenih ali posnemanih predmetov privilegija nadaljuje fabrikacijo takšnih predmetov, in oškodovanec moral bi, da si varuje svoje pravice, znova dati zaseči vsak posamezni novostorjeni fabrikat.

Ta pot pa se očitno ne prilega niti smotru zakona o privilegijih, niti hitremu postopanju, v katerem jedino morejo pravice imetelja privilegija najti potrebno zaščito. Zategadelj je bilo, da se pravni nazor prejšnjih najvišjih odločeb pridrži, postaviti le-tá judikat.

b) Dvorni dekret z dné 7. septembra 1835, št. 80. zb. pr. zak., je po zakonu z dne 29. aprila 1873, št. 68 drž. zak., ob veljavo in uporabljati je ta zakon na dijurnum dijurnistov, služečih pri javnem oblastvu.

(Iz knjige judikatov c. kr. najvišjega sodišča št. 122: pleniss. sklep z dné 24. febr. 1891, št. 415 Praes. ex 1890. I. senat.).

C. kr. pravosodno ministerstvo je z dopisom z dne 13. dec. 1890, šte. 23.304, češ, da se različno sodi vprašanje, je li predmet eksekucije dijurnum dijurnistov, služečih pri javnem oblastvu, zaprosilo, naj predsedstvo najvišjega sodišča pretehtuje razlikujoče se odločbe ter zadevna pravna vprašanja in naj znabiti potrebno ukrene, da se pripravi jednotnost razsojevanja za napominano vprašanje.

Predsedstvo najvišjega sodišča je po smislu navodila odobrenega z najviš. ukrepom z dné 7. avgusta 1872, ukrenilo, da se je posvetovati o zastavljenem vprašanji v popolnem senatu, in ta je po temeljitih razpravah sklenil, da se v knjigo judikatov vpiše zgoraj navedeni pravni stavek.

Pri tem so vodile c. kr. najvišje sodišče nastopne misli:

Ako se vpraša, kakšen predmet eksekucije je dijurnum dijurnistov, služečih pri javnem oblastvu, tedaj se sploh ni ozirati na zakon z dné 26. maja 1888, št. 75 drž. zak., ker ta zakon nanaša se po svojem naslovu le na eksekucijo gledé dohodkov tistih, ki so trajno v privatni službi nameščeni, in njihovih ostalih, potem gledé

pokojnin, provizij, preskrbnin in vzgojnin, katere zavodi, društva in družbe podeljujejo svojim članom in njihovim ostalim, ker je z besedami »trajno nameščeni« v naslovu in besedilu obseg in področje tega zakona natančno določeno, ker naposled dijurnistov sploh in dijurnistov, kateri služijo pri javnem oblastvu, ni moči uvrstiti niti v jeden niti v drug oddelek. Tudi zakona z dné 21. aprila 1882, št. 123 drž. zak. ni uporabljati na dijurne dijurnistov, kateri služijo pri javnem oblastvu, ker se ta zakon po svojem naslovu nanaša na eksekucijo gledé dohodkov oseb v javni službi in njihovih ostalih, ker pa je za takšne osebe po §§ 1. in 2. smatrati le vojaške osebe, uradnike in sluge, kateri so v službi pri dvoru, pri državi, pri deželi, pri okraji, pri občini, pri javnem fondu, in pa dušne pastirje zakonito priznanih cerkev in verskih družeb s stalnimi službenimi dohodki, in ker si je dijurne, naštete v § 3. tega zakona misliti le kot eksemplifikacijo drugih, eksekuciji povse odvzetih dohodkov, katere imajo v § 1. in 2. navedene osebe, in izraz »dijurni« v tem zakonu prav za prav znači priklade, gratifikacije za izvenredna, uradnikom izročena dela, zlasti za dela, katera se zvrše v drugem kraji in ne na mestu službe v določenem ali nedoločenem času. Med uradnike in sluge, naštete v §§ 1. in 2. navedenega zakona, pa ni moči uvrstiti dijurnistov, katere rabi javno oblastvo, zatorej tudi ni, da bi se ravno kar navedeni zakon uporabljal na dijurne, katere ti dijurnisti dobivajo.

Pač pa so ti dijurnisti brez dvojbe osebe, katere delujejo samo ali sosebno v delavnem ali službenem razmerji, njihov dijurnum je odplačilo za dela, katera opravljajo v takem razmerji in to odplačilo stoji torej brez dvojbe pod določili § 1. zak. z dne 29. aprila 1873, št. 68 drž. zak. Neutemeljen je pomislek, ki se izvaja iz določila § 2. tega zakona, v katerem je govor o plači in drugih službenih dohodkih oseb, ki so v privatni službi stalno nameščene. Pravilo § 2. zadeva posebno vrsto odplačila, katero je v § 1. v obče oznamenjeno, obsega je uže § 1. in ne protivi se uporabnosti tega zakona na dijurnum dijurnistov, službujočih pri javnem oblastvu, ker ti dijurnisti zaradi tega ne dobé značaja javnega uradnika ali sluga in se njih razmerje k oblastvu, katero jih rabi, snuje iz privatne pogodbe, ker je torej služba privatna služba, prav tako, kakor je to v tem pogledu z delavci, kateri so vsprejeti v tobačnih tovarnah z državnim obratom, pri cesarskem arzenalu in v podobnih zavodih za dnevno, tedensko ali mesečno mezdo,

Osnovano pa ni dvomiti, da je z zakonom z dné 29. aprila 1873, št. 68 drž. zak. prišla ob veljavo določba dvor. pis. dekr. z 22. avgusta 1835, št. 21.354 (dvor. dekret z dné 7. septembra 1835, št. 80 zb. pr. zak.), kajti pomisliti je, da ta zakona, ki sta si navskriž, tičeta se istega predmeta, sta oba obča zakona, da je torej po priznanm načelu kasnejšnji zakon odpravil prejšnji zakon.

c) Ali je kupec zemljišča, kateri je vknjižene dolgove prevzel na račun kupnine, osebni dolžnik upnikov? — K preklicu assignacije in k aktivni legitimaciji.

Marija Č. je pri okrož. sodišči v M. B. tožila, da mora Fran N. plačati jej tirjatve 100 gld., 770 gld. itd. Navedla je, da so bile te tirjatve zá njo zastavno-pravno zavarovane na posestvu vlož. št. 57 v V. in da je toženec, kupivši to posestvo od zakonskih Josipa in Tereze V. s pogodbo z dné 17. junija 1875, rečene tirjatve prevzel v plačilo na račun kupnine, da je torej kot osebni dolžnik plačati dolžan, ne glede na to, da je bilo to posestvo tožencu na eksek. dražbi prodano in da so tedaj one tirjatve iz posestva propadle ter odkazane bile na ostalo imetje toženčevo. — Toženec pa je ugovarjal, da je prevzel navedene dolgove na račun kupnine pod tem pogojem, če bodo resnični, in da sta si prodajalca Josip in Tereza V. izgovorila pravico tirjati od njega plačila na račun kupnine toliko, kolikor se tirjatev Marije Č. pokaže neresničnih; da pa je l. 1875. bil vpričo zakonskih Josipa in Tereze V. ter Marije Č. račun, pri katerem sta zakonska trdila in je Marija Č. priznala, da rečene tirjatve po pravu ne obstojajo; da torej on ni dolžan plačati teh zneskov Mariji Č., nego zakonskima Josipu in Terezi V., katerima jih je tudi res uže plačal; on sploh da ni več lastnik posestva vlož. št. 57 v V. in da ni bil nikdar dolžnik Marije Č.; da torej ni dolžan plačati tožbenih tirjatev.

Po dognani pismeni pravdi je okrožno sodišče tožbo brezpogojno odbilo iz razlogov: Kupna pogodba z dne 17. junija 1875. bila je sklenjena med zakonskima Josipom in Terezo V. kot prodajalcema ter med tožencem kot kupcem; toženec se v tej pogodbi tožiteljici Mariji Č. ni v nič zavezal in v članku drugem te pogodbe ustanovljeno je le tisto, kar zakon zlasti določa v § 443. obč. drž. zak., da namreč kupec plača iz kupnine vknjižene

dolgove. Tožiteljica Marija Č. k tej kupni pogodbi ni pristopila, med njo in tožencem ni bilo nič zmenjenega in zategadelj ne more na podlogi te pogodbe tožiteljica od toženega Frana N. zahtevati kot osebnega dolžnika vtoževanih vsot, kajti glede njih toženec ni nikdar bil ter ni osebni dolžnik. Odloki, na katere se tožiteljica sklicuje, bili so izdani le o razdelitvi najvišjega skupila in obsegajo torej po §-u 111. obč. sod. r. le dokaz glede na to razdelitev, ne pa o tem, da sme tožiteljica svoje tirjatve zahtevati od toženca.

Na apelacijo tožiteljice je druga instanca prvosodno odločbo potrdila iz teh le razlogov: Pogodba z dne 17. junija 1875 tiče se jedino le zakonskih Josipa in Tereze V. prodajalcev in toženega Frana N. in ne gre torej, da bi se iz te pogodbe izvajala tožbena zahteva. Sklepajoč to pogodbo kontrahenti niso tega mislili, kar izvaja iz njene vsebine tožiteljica, da bi namreč toženec stopil k tožiteljici kot hipotekarni upnici v káko osebno razmerje, iz katerega naj bi nastala zaveza toženčeva tožiteljici, da bi torej dolžan bil osebno, a ne le kot lastnik hipoteke plačati tožiteljici tirjatve, držeče se hipoteke. Dasi piše pogodba zlasti v drugem odstavku, da toženec prevzema dolgove, zavarovane v knjigi na kupljenem posestvu in med njimi tudi dolgove pri tožiteljici, vendar s tem določilom ni toženec stopil s tožiteljico v nikak pravni odnošaj, iz katerega bi izviral njegova dolžnost, da plača tirjatve tožiteljici tudi tedaj, ako bi hipoteka v poplačanje ne zadoščevala. Nego v tem odstavku te pogodbe označeno je le stališče, na katerem se nahaja določilo §-a 443. obč. drž. zak. Iz tega tudi izhaja, da tožiteljica niti nima aktivne legitimacije k tožbi, kajti le prodajalca bi mogla zahtevati, da toženec izpolni pogodbo, katero je on sklenil jedino in samo s prodajalcema in pri kateri tožiteljica ni imela in nima nikakega deleža.

Na izvenredno revizijo je najvišje sodišče z odločbo z dne 24. sept. 1889, št. 6777 premenilo razsodbo obeh nižjih instanc in obsodilo toženca, da mora plačati vtoževane tirjatve tedaj, ako ne dožene z glavno prisego dokaza o tem, da je bil račun l. 1875 in da je po tem računu plačal tirjatve zakonskima Josipu in Terezi V.

Razlogi.

Toženec priznava sam, da je s pogodbo z dne 17. junija 1875. kupil od zakonskih Josipa in Tereze V. posestvo vlož. št. 57 v V.

in da je na račun kupnine nase prevzel mimo drugih tudi vtoževane, na posestvu tem zastavno-pravno zavarovane dolgove. Pravni značaj tega dogovora je brez dvojbeno značaj assignacije, po kateri sta prodajalca nakazala kupca in se je ta sporazumno zavezal, da bode del kupnine, ki se prilega tabularnim tirjatvam Marije Č., plačal tej upnici na njene tirjatve. Kupnino je bil toženec osebno dolžan plačati prodajalcema. Tako je toženec na podlogi pogodbe postal osebni dolжник, ne samo prodajalcema, nego tudi hipotekarni upnici Mariji Č., in sicer le-tej od takrat, ko je ona, pristopivši k assignaciji storila to assignacijo dovršeno, a ta pristop se je tu zgodil najkasneje tedaj, ko je vložila tožbo. Zavezo, da plača tirjatve tožiteljčine, je toženec storil s to assignacijo, torej s pogodbo, in smatrati jo je za njegovo osebno zavezo tožiteljici tem rajši, ker sta prodajalca kot assignanta naložila tožencu kot svojemu dolžniku (assignatu), naj plača, le v tisti meri, v kateri je njima bil plačati dolžan, tako da je po §-u 1408. obč. drž. zak. imela assignacija veljati za cesijo in da je med assignatarko Marijo Č. in tožencem kot assignatom nastal odnošaj cesijonarke k odstopljenemu dolžniku. Posestvo vlož. št. 57 v V., katerega so se držale tožiteljčine tirjatve, prevzete od toženca v plačilo na račun kupnine, prodano je bilo v eksekuciji zoper toženca dne 5. julija 1878 in tirjatve tožiteljčine niso dosegle poplačanja iz skupila, nego so propadle, bile odkazane na drugo imetje eksekuta Frana N. Ostala je torej, izprva s kupno pogodbo z dne 17. junija 1875 dogovorjena in prevzeta osebna zaveza toženčeva, da mora plačati tirjatve tožiteljčine, katere so bile odkazane na kupnino. Le-to zahteva tožiteljica s to tožbo. Njena zahteva je torej utemeljena z določili §§ 1401. do 1408. obč. drž. zak. in bilo bi jej ugoditi. — Toda toženec nadalje tudi ugovarja, da je bil l. 1875 med njim in zakonskima Josipom in Terezo V. vpričo tožiteljice račun, pri katerem sta Josip in Tereza V. trdila in je tožiteljica priznala, da tirjatve tožiteljčine, zavarovane pri posestvu vlož. št. 57 v V. v zneskih 100 gld., 770 gld. itd. z vsemi pripadki ne obstojajo več po pravu, da toženec ni dolžan in upravičen plačati teh 100 gld., 770 gld. itd. tožiteljici, nego zakonskima Josipu in Terezi V. in da je potem zategadelj plačal tirjatve zakonskima Josipu in Terezi V. Te okolnosti so za spor odločilne, kajti, če jih dokaže toženec, dognano bode, da sta zakonska Josip in Tereza V. kot assignanta preklicala assignacijo, predno

jo je assignatarka odobrila, tako da toženec ne bi bil kot assignat upravičen plačati assignatarki (§ 1404. obč. drž. zak.). O teh pre-rekanih dejanjih je ponudil toženec glavno prisego in bilo je torej odločbo spora storiti zavisno od te prisege. Obe nižjesodni odločbi, ki sta brezpogojno odbili tožbeno prošnjo, izvirata iz napačnega pravnega nazora in obsegata očitno brezpravje, in zategadelj sta se premenili, kakor dopušča dv. dekr. z dne 15. febr. 1833, št. 2593 zb. pr. zak.

d) Odvetnik je po smislu § 1012 obč. drž. zak. in § 19. odv. reda dolžan račun položiti po določbah X. pogl. obč. sod. reda.

Odvetnik dr. St. zastopal je Marjeto K. v raznih rečeh ter za njo sprejemal tudi denar; konečno dal je v jedni reči stroške odmeriti in je potem tožil na plačilo teh stroškov v znesku 118 gl. 40^{1/2} kr.

Okrajno sodišče v C. spoznalo je po tožbeni zahtevi iz nastopnih razlogov: Toženka se brani plačati utoževane stroške 118 gl. 40^{1/2} kr. gledé na to, da jo je tožitelj, kar sam priznava, zastopal v raznih rečeh in za njo tudi denar sprejemal; toženka torej pravi, da je tožitelj po zakonu zavezan, položiti jej račun in da je odobrenje položenega računa pogoj tožbi na plačilo. Ta ugovor je pa ničev; kajti dokler toženka ne izreče, da napove očitke, upravičen je tožitelj misliti, da se je njegov račun odobril; zaradi tega tudi ni imel povoda, da bi koj silil sodnim pôtem na kako izjavo. Utoževani stroški bili so odmerjeni, koj izplačni in bil je tožitelj za utoževanje toliko bolj upravičen, ker kaže račun, glede katerega dosedaj pravnim pôtem očitki še niso napovedani, da ima tožitelj še več pri toženki.

Viš. dež. sodišče v Gr. odbilo je začasno tožbeno zahtevo z rzsodbo z 12. nov. 1890, št. 8985. Razlogi: Tožitelj priznava, da je za toženko, zastopajoč jo v raznih pravnih rečeh, stroške imel, na drugi strani pa tudi za njo denar sprejemal. Tožitelj je torej zaradi poslovanja s tujo imovino brezdvojbena po § 1012 obč. drž. zak. dolžan račun položiti, to tem bolje, ker mu to dolžnost kot odvetniku nalaga tudi § 19. odv. reda. Tožitelj je to dolžnost uže tudi sam priznal s tem, da je toženki zares poslal nekak račun; iz pravde pa ni videti, da bi bila toženka ta račun priznala;

iz tega pa, da še do sedaj ni vložila očitkov, nikakor ni moči izvajati, da je molče odobrila račun, sosebno ker molka samega po § 863. obč. drž. zak. še ni moči smatrati za privoljenje v odrek pravic. Toženka pa ni bila dolžna, da bi se o računu, položenem jej izvensodno izjavila, ga li odobruje ali ne. Ne oziraje se na to pa je utoževano tirjatev smatrati samo kot jeden stavek računa, kateri bi moral tožitelj položiti in tudi v resnici se nahaja ta tirjatev kot tak stavek v računu, kateri je tožitelj privatno toženki izročil. To pa nikakor ne gre, da bi se posamezni stavek, kateri spada v račun, iz računa vzel in posebe iztoževal, nego mora tist, ki je dolžan račun položiti, nastopiti pot, kateri mu odkazuje X. pogl. obč. sod. r. in še-le računsko pravda izkaže potem, ali in koliko ima iskati tožitelj iz zastopanja zoper toženko.

Najvišje sodišče je z odločbo z 29. jan. 1891, št. 758 potrdilo višjesodno razsodbo iz istih razlogov.

Dr. I. D.

e) **K pomenu politične sekvestracije.**

Okrajno sodišče v C. je z razsodbo z dne 13. dec. 1889, št. 25.340 spoznalo, da se zavrne zahteva Jakoba T., naj bi se odpoved de pr. 28. sept. 1889, št. 20.105, katero je vložil Toma H. glede hiše v Z, od Jakoba T. vzete v zakup z vrtom in gostilničnim obrtom vred, izreklā za neveljavno; nadalje je spoznalo, da ta odpoved obvelja.

R a z l o g i.

Toma H. kupil je od Lucije R. zemljišče vl. št. 132 kat. obč. S. in odpovedal kot novi lastnik Jakobu T. zakupno pogodbo, katero je z Lucijo R. na 3 leta sklenil dne 6. oktobra 1888 gledē hiše, vrta in gostilniškega obrta. Jakob T. ugovarja, da Toma H. ni bil upravičen odpovedati mu zakupne pogodbe, kajti on, Jakob T., bil je z dekretom okrajnega glavarstva v C. z dne 6. avgusta 1889 postavljen za sekvestra omenjenemu zemljišču zaradi iztirjanja zaostalih davkov in je za časa odpovedi bil še vedno sekvester, zategadelj bi pa samo on, sekvester, imel pravico odpovedati zakupno pogodbo.

Ta ugovor pa ni utemeljen, ampak je Toma H. po § 1120 obč. drž. zak. za odpoved upravičen, kajti nasledki politične sekve-

stracije raztegajo se samo na osebo tistega, zoper katerega se je uvedla; in ker se ta politična sekvestracija ni zabeležila v zemljiških knjigah, ne zavira torej tretje osebe, kupca Toma H., izvrševati lastninske pravice in pravic, ki mu jih da lastninska pravica na kupljeni stvari; če tudi se hišni najemni davek kot breme drži hiše in preide h kupcu (novemu pridobitelju), vender je izvršilni akt, ki se je dogodil zoper posestnega prednika, brez moči gledé novega pridobitelja in bi se samo smela sekvestracija zoper njega na novo ukreniti, če zaostalih davkov ne bi plačal v postavljenem mu roku. Materijalno je sekvestracija, ukrenjena zoper prednika Toma H., po premenjenem lastniku preminola in bil je novi lastnik za odpoved upravičen toliko bolj, ker je dosegel tudi formalno priznanje tega stanja, provzročivši, da je okrajno glavarstvo v C. z dekretom s 27. novembra 1889, št. 36.047 odvzelo sekvestracijo.

Višje dež. sodišče v Gr. je z razsodbo z dne 8. jan. 1890, št. I apelaciji ugodilo in odpoved zakupne pogodbe po Toma H. spoznalo za pravno neveljavno.

R a z l o g i.

Razvidno je iz priznanja toženčevega in iz aktov, zadevajočih politično sekvestracijo, da so bili dohodki hiše, v zakup vzete, zaradi iztirjanja zaostalega hišnega najemnega davka sekvestrovani po naredbi okrajnega glavarstva v C. z dne 6. avg. 1889, števil. 25.205, nadalje razvidno, da je tožitelj sam dne 9. avg. 1889 kot sekvester bil uveden v oskrbo zakupnine. Tako pa je lastnici Luciji R. bila odvzeta pravica ravnati s hišo na tak način, da bi se storila sekvestracija brezuspešna, kajti jedino le sekvestru je bilo skrbeti za neprikrajšane dohodke iz hiše. Prodaja hiše ni ničesar premenila glede obstoja sekvestracije uže zaradi stvarnega jamstva in ker je sekvestracija ob času odpovedi obstala še pravoveljavna, zategadelj toženec kot pravni naslednik zvršenke ni bil upravičen, da bi se poslužil pravice odpovedi, katera tudi njej ni pristojala. Odpoved, katere pravoveljavnost je presojeti po tedanjem stanju, ko se je vložila, torej ni dopustna.

Najvišje sodišče je potrdilo razsodbo II. instance z odločbo s 27. marcija 1890, št. 335.

Razlogi.

Sekvestru, kakeršen je bil Jakob T., ni v svojem poslu samo sprejemati zakupnine in porabljati je v poplačilo davkov in drugih dolgov, ampak njegov posel raztega se navadno na oskrbovanje hiše. Dokler je sekvestracija trajala, ni imela niti zakupodavka, niti kateri drugi, na njeno mesto stopivši lastnik hiše, pravice, da bi odpovedaval zakupno pogodbo. Toženi Toma H., ki je na podlogi kupne pogodbe, sklenjene z Lucijo R. dne 9. sept. 1889, postal lastnik zakupljene hiše, mogel je torej po smislu § 1120. obč. drž. zak. in § 2. lit. c, ces. naredbe z dne 16. nov. 1858, št. 213. drž. zak. zakup odpovedati šele po preminoli sekvestraciji, sekvestracija je pa preminola šele 7. novembra 1889, zatorej je odpoved, vložena sub pr. 28. sept. 1882, prerano vložena in po pravu neveljavna.

Dr. I. D.

f) Kedaj je smeti račun sodno položiti? (§ 100 obč. sod. r.).

Gregor O. kupil je od Ivana K. zemljišče in je na račun kupnine plačeval v gotovem denarji, dajal vino in druge reči in prodajalcu tudi opravljal druga dela. Ko ni mogel z Ivanom K. izvensodno skleniti računa, sestavil je o Ivana K. tirjatvi in o svojih odplačilih podroben račun in vložil ga pri okrajnem sodišči na L. proseč, naj se vroči Ivanu K. z dodatkom, da ga mora ali odobriti ali pa v določenem roku očitke napovedati, ker bi se drugače račun smatral odobrenim.

Okrajno sodišče na L. je vročilo Ivanu K. ta račun po smislu § 100 obč. sod. reda.

Višje dež. sodišče v Gr. je pa z odločbo z dne 11. junija 1890, št. 5613. zavrnilo prošnjo Gregorja O., češ, ni pripravna, da bi se o njej uvedlo postopanje po propisih § 100 in nad. obč. sod. reda, in sicer zategadelj ne, ker ni moči v vseh slučajih, kjer je treba visokost kake tirjatve iz računa določiti, nastopiti pot sodne položitve računa s pravnimi nasledki § 100. obč. sod. r., ampak je ta pot smeti samo tedaj nastopiti, če obstoja takšno pravno razmerje, iz katerega izvira dolžnost račun položiti, kakor je to na pr. po zakonu pri oskrbovanji tuje imovine; ker torej tega pogoja ni, rekurent ni bil dolžan z Gregorjem O. spuščati se v računsko pravdo.

Najvišje sodišče je zavrnilo revizijski rekurz Gregorja O. z odločbo z dne 3. sept. 1890, št. 10.088. ter potrdilo višjesodno odločbo iz njenih razlogov. *Dr. I. D.*

g) Ako nasprotnik tudi ni dovolil podaljšanja rokú do tiste dobe, kakor se prosi, vender je sodniku po smislu § 9. pravdne novele označiti dovoljeni rok kot zadnji, ako je to zahteval nasprotnik.

O prošnji Ivana B. v rednem pismenem postopanju, da se mu ròk za podatev odgovora na tožbo Frana B., vročeno mu dne 20. oktobra 1890, podaljša do 1. februarija 1891, izjavil se je nasprotnik Fran B. negativno v tem smislu, da dovoljuje ròk le za 14 dnij in sicer izrecno kot zadnji.

Z odlokom z dne 6. decembra 1890, št. 9778 dovolilo je dež. sodišče v Lj. prositelju ròk za odgovor do 1. januarija 1891, a ni ga označilo zadnjim.

Na rekurz Frana B. je višje dež. sodišče v Gr. z odločbo z dné 7. januarija 1891, št. 199 potrdilo prvosodni odlok, češ, da sme po smislu § 9., odst. 3. zakona z dné 16. maja 1874, št. 69 drž. zak. nasprotnik prositeljev le tedaj zahtevati, naj se dovoljeno podaljšanje roku označi kot zadnje, ako izjavi, da dovoljuje prošeno podaljšanje roku zadnjikrat, ne pa tudi, ako negativno se izjavljajoč le krajši rok dovoljuje, kar se je zgodilo v tem slučaju.

Najvišje sodišče pa je izvenr. revizijskemu rekurzu Frana B. z odločbo z dne 26. februarija 1891, št. 2250 ugodilo ter izreklo, da je z odlokom dež. sodišča v Lj. z dne 6. decembra 1890, št. 9778 podeljeni rok označiti kot zadnji, — gledé na to, da je pritožnik, skrčivši zahtevani rok na 14 dnij, izjavil, da dovoljuje podaljšanje roku zadnjikrat; ako pa nasprotnik izjavlja, da prošeno podaljšanje rokú dovoljuje zadnjikrat, tedaj mora po § 9. zakona z dné 16. maja 1874, št. 69 drž. zak., sodišče dovoljeni ròk podeliti ter podelitev kot zadnjo označiti, iz te določbe pa nikakor ne izhaja, da v misel vzeto označenje le tedaj velja, ako je nasprotnik dovolil ròk za dobo, kakeršna se je prosila.

h) Zabeležba nameravanega odpisa po § 3. zakona z dne 6. februarja 1869, št. 18. drž. zak. *)

S prošnjo de praes. 24. julija 1889 zaprosil je Blaž A., naj se pri njegovem zemljišči vl. št. 113. kat. obč. Cerkovska vas zabeleži nameravani odpis več parcel, med njimi tudi parcele št. 1797 v isti občini. — Tej prošnji se je ugodilo in tabularnim interesentom potekel je dne 8. januarja 1890 rok za ugovor, katerega nobeden oglašil ni.

Dne 26. februarja 1890 vknjižila se je pri istem zemljišči zvršilna zastavna pravica za tirjatvi Antona N. iz razsodeb z dne 4., oziroma 5. oktobra 1889 v znesku 35, oziroma 90 gl. s pr.

Dne 4. julija 1890 zaprosil je Janez R., kot kupec parcele št. 1797, da se odpiše ta parcela in napravi nov zemljeknjižni vložek zanj na podlogi kupne pogodbe z dne 17. majnika 1889.

Okrajno sodišče je tej prošnji ugodilo, toda v novi vložek prenesla se je tudi zvršilna zastavna pravica za zgoraj navedeni tirjatvi Antona N. To se je utemeljevalo tako-le: Postopanje, katero ima v mislih določilo §-a 3. zak. z dne 6. februarja 1869, šte. 18. drž. zak., ozira se le na stvarne pravice, ki so že vknjižene za časa, ko se je to postopanje pričelo, in pa na premembe, ki se gode s temi pravicami, a nikakor nima to določilo namena, dati lastniku zemljišča priliko, da odtegne svojim upnikom predmet eksekucije. Zaradi tega morajo se bremena, ki so se vknjižila še le pozneje, ko je že bil nameravani odpis zabeležen, prenesti v novi vložek. To mnenje podpira besedilo zakonovo, kajti s celo drugimi besedami je v odstavku tretjem §-a 13. naved. zakona in primeroma tudi v odstavku drugem §-a 72. obč. zem. zak. izražena ona močnejša posledica, tukaj pa je le rečeno, da poznejšnji vpisi stvarnih pravic ne morejo ovirati odpisa. V očigled določilo §-a 1. istega zakona, da noben vpis ne more ovirati odpisa, da se le v novi vložek prenese, to določilo nima pravega smisla, razun če se tolmači tako, da velja postopanje, ki se je uvedlo proti tistemu, za katerega je kaka pravica vknjižena, tudi proti vsem, katerih pravica izvira vsled poznejšnjih vpisov iz njegove, da torej n. pr. prenos, podzastavna pravica i. t. d., ki so se

*) Glej peto pravno vprašanje in razprave o njem v »Slov. Pravniku«, l. 1890. str. 103, 134 in 163

vknjižile še le po zvršeni zabeležbi nameravanega odpisa, ne morejo ovirati odpisa, ampak pravni učinek, ki izvira iz postopanja, započetega proti prvotnemu upravičencu, velja tudi proti njim. Naglašati je nadalje, da je potekel vsem tabularnim interesentom rok za ugovor uže 8. januarija 1890, da zvršilna zastavna pravica za tirjatvi Antona N. vknjižila se je dne 26. februarija 1890, odpis pa se je zaprosil še-le dne 4. julija 1890. Če bi se pritrjevalo nazoru, da poznejšnjih vpisov ne treba prenašati v novi vložek, vložila bi se prošnja za odpis z istim učinkom lahko šele desetletja potem, a iz tega bi izhajalo, da bi imel lastnik zemljišča, ki je bil toli previden, da je dal zabeležiti nameravani odpis vseh boljših parcel, vedno oblast, prosto in neomejeno razpolagati ž njimi, a upniki njegovi ne bi mogli seči po njih, kajti, naj tudi zaprosijo dražbe, odpišejo se v dan pred dražbo vse parcele razun jedne ali dveh malo vrednih in upnik mora nastopiti trnjevo pot izpodbojne pravde.

Zoper ta odlok vložil je Janez R. rekurz, kateremu je višje dež. sodišče v Gr. z odločbo z dne 28. januarija 1891, št. 568 ugodilo ter odredilo, da zvršilne zastavne pravice za tirjatvi Antona N. ni prenesti v novi vložek, to pa iz nastopnih razlogov: Določilo §-a. 3. odst. 3. zakona z dne 6. februarija 1869, št. 18. drž. zak. je moči tolmačiti samo tako, da na vpise stvarnih pravic, kateri so bili zvršeni, ko je uže bil v zemljiški knjigi zabeležen nameravani odpis, ni jemati nobenega ozira, kedar se zvršuje odpis. To izhaja nekaj iz namena postopanju, urejenemu v §§ 2. in 3. naved. zakona, da se namreč mogoč stori odpis brez prenosa bremen, a tega brez zgoraj navedenega učinka zabeleženega odpisa ne bi bilo moči doseči, ker bi sicer tist, ki hoče odpisati, moral ponoviti to postopanje proti vsakemu, za katerega se pozneje vknjižijo stvarne pravice. Izhaja pa to nadalje tudi iz določil občega zemljkjnžnega zakona glede zemljkjnžnih zabeležb, ta določila veljajo po §§ 20 črka b), 73. in 74. tega zakona tudi v le-tem slučaju in glede vpisov stvarnih pravic, zvršenih, ko je uže nameravani odpis zabeležen, nastopiti morajo jednake posledice, kakeršne v slučaju §-a 72. obč. zem. zak. Uvaževati je še, da upravičenci, za katere se pozneje vpišejo stvarne pravice, nič niso prikrajšani, ker zadobijo le pravice, omejene po zabeležbi nameravanega odpisa, po zabeležbi, ki je razvidna iz zemljiške knjige.

Opomnja. Predno je ta odločba zadobila pravno moč, bili sta tirjatvi Antona N. poplačani in tako stvar ni prišla pred najvišje sodišče. Za odločbo višjega deželnega sodišča, katera je navskriž z odločbo najvišjega sodišča z dne 11. oktobra 1871, št. 12371 moči je navesti tudi namen zakonodavčev. V vladnem načrtu naved. zakona namreč ni bilo sedanjega odstavka tretjega pri § u 3, nego ta odstavek pridejal se je šele v gospodski zbornici, in poročevalec Doblhoff je to v seji gospodske zbornice dne 14. novembra 1868 utemeljeval tako: »Bei § 3 hat die Commission eine Bestimmung bezüglich solcher Gläubiger vermisst, welche nach Einbringung des Trennungsgesuches und ohne von diesem Kenntniss zu besitzen, dingliche Rechte durch grundbücherliche Eintragungen derselben erwerben wollen. Um nun denjenigen, welche solche Eintragungen beabsichtigen, die im Zuge befindliche Grundtrennung ersichtlich zu machen und um zugleich die Nothwendigkeit neuerlicher Provocationen zu beseitigen, beantragt die Commission als drittes Alinea folgenden Zusatz: »Das Trennungsgesuch . . .«

i) Slučaj zemljknižne predznambe.

Z ženitno pogodbo z dne 20. jan. 1863 sta se ženin Jakob A. in nevesta Urša S. dogovorila, da nevesta ženinu donese za doto vso svojo imovino, kar je gotovine, aktivnih tirjatev in naturalij, v vkupnem znesku 300 gld.; ženin pa zastavlja v varnost resnično donešene dote z odpisnimi obrestmi in iztirjalnimi stroški vred svoje posestvo vlož. 21 ad G.

Na podlogi te ženitne pogodbe je okr. sodišče v R. dovolilo z odlokom z dne 28. jan. 1890 vknjižbo zastavne pravice v varnost navedene dote.

Kurator umrlega Jakoba A. vložil je proti temu odloku rekurz, češ da je vknjižba neveljavna in sicer zategadelj, ker prositeljica ni dokazala, da se je poroka zvršila, niti, da je Jakob A. tudi resnično vso doto v znesku 300 gld. dobil ali iztirjal, potem tudi, ker ni povedano, koliko znašajo obresti in iztirjalni stroški (§ 14. zem. zak.)

Višje dež. sodišče je z rešilom z dne 21. avg. 1890 št. 8209 ugodilo deloma rekurzu ter prvosodni odlok toliko pre-

drugačilo, da se Urši S. v varnost njenih dotnih tirjatev iz ženitne pogodbe z dne 20. jan. 1863 v znesku 300 gld. sicer ne dovoli vknjižba, pač pa predznamba zastavne pravice pri posestvu vlož. 21 ad G., katero jej bode opravičiti po §§ 40.—49. zem. zak. Razlogi: Jakob A. je z zadevno ženitno pogodbo tedanji nevesti Urši S. dovolil vknjižbo zastavne pravice pri svojem posestvu samo glede na resnično mu donešeno doto. Prositeljica pa ni nikakor ne izkazala, da je Jakob A. prejel dote 300 gld., ali kateri znesek sploh, a iz ženitne pogodbe je jasno razvidno, da tedaj, ko se je sklenila, on dote še ni bil iztirjal, vsaj ne tirjatev, katere so mu bile kot dota prepuščene, kajti tedaj so bile tirjatve stoprav izročene, da jih iztirja. Ker po § 85 zem. zak. zahteva vknjižbe obsega tudi zahtevo predznambe in ker je po §-u 14. ibid. moči zastavno pravico vpisati le za številoma določeno tirjatev in je pri obrestovani tirjatvi vpisati tudi visokost obrestij, ta pa ni navedena niti v ženitni pogodbi niti v prošnji, a ker drugače po §§ 16. in 17. ibid. zastavna pravica, pridobljena za tirjatev, pristoja iztirjalnim stroškom, in ker velja za triletno zastanke na obrestih, ki pristojajo po zakonu, jednaka prioriteta s kapitalom, onda je bilo ugoditi rekurzu, a predrugičiti prvosodni odlok.

Kurator umrlega Jakoba A. je na to vložil izvenredni revizijski rekurz in ničnostno pritožbo. Naglašal je, da prošnji za vknjižbo zastavne pravice ni priložen poročni list in da je zategadelj bilo prošnjo brezpogojno odbiti (§§ 93., 94. in 88. zem. zak.); nadalje, da zahteva prositeljice ni utemeljena po vsebini predloženih listin, ker ne izkazujejo, koliko je Jakob A. resnično prejel dote, ker torej vsota dozdevne tirjatve ni znana, niti izpričana (§§ 14. in 36. zem. zak.) in torej tudi prednambe ni bilo dovoliti.

Najvišje sodišče je to ničnostno pritožbo in ta reviz. rekurz z odločbo z dne 13. nov. 1890, št. 12863, kot po zakonu nedopusten zavrnilo in sicer zategadelj, ker je bil prvosodni odlok, kateri je dovolil vknjižbo, na rekurz kuratorja, kateri je težil za popolno odbitvijo tabularne prošnje, premenjen in se je namestu vknjižbe dovolila le predznamba te zastavne pravice; ker je nadalje kurator ponavljal tudi v 3. instanci svojo zahtevo, naj se popolnem odbije tabularna prošnja, zahtevo, katero je uže 2. instanca zavrnila bila, in je torej njegov revizijski rekurz smatrati

izvenrednim, kateri pa je po § 130. zem. zak. nedopusten; naposled ker § 130. zem. zak. ne pozna izjeme iz občega načela, da se so-glasne odločbe ne dade izpodbijati.

Kazensko pravo.

a) Objektivno nekaznivo dejanje.

Karel V. in Jože G. imela sta vkupno kupčijo s storži na ta način, da je Karel V. zalagal Jožeta G. z denarjem, ta pa je storže kupoval in nakladal jih na kolodvoru. Storže je potem Karel V. pošiljal trgovcu N. na Dun. Ko se je kupčija nehala, trdil je Jože G., da ima od Karla V. zahtevati še 90 gld., ker je za ta znesek nakupil in odposlal več storžev, nego li je dobil denarja od Karla V.; — Karel V. pa je trdil, da ima še on od Jožeta G. zahtevati pre-bitek 53 kr. in dokazoval je to Jožetu G. s svojimi zapiski. Jože G. pa je le trdil svoje in nekoč na trgu v Kr. pravil je drugim ljudem: »zdaj bo prišla V-jeva goljufija na dan.« Na to izjavo tožil ga je Karel V. zaradi prestopka proti varnosti časti. — Pri glavni obravnavi pred okr. sodiščem v Kr. kazal je tožitelj Karel V. s pismi kupovalca N., koliko je prejel za storže od tega trgovca, s svojimi zapiski pa, koliko je on založil za nakupovanje storžev. Ta račun je v istini pokazal 53 kr. prebitka za Karla V. Temu zaključku računa ni znal Jože G., ki si ni ničesar zapisaval, drugega odgovoriti, nego jedino to, da je dajal Karlu V. storže na zveste roke. Ker torej obtoženec dokaza, da je resnična njegova trditev, nikakor ni dognal, a je zasebni tožitelj dovolj posvedočil, da je tirjatev obtoženčeva neosnovana, spoznalo je sodišče obtoženca krivim prestopka po § 491. kaz. zak.

Deželno kot vzklicno sodišče v Lj. pa je obtoženca opro-stilo od obtožbe zaradi navedenega prestopka po § 491. kaz. zak. iz nastopnih razlogov: Dognano je po izpovedbi zasebnega ob-tožitelja in po zagovoru obtoženčevem, da računi med njima niso jasni in da njima vzajemno nastavljeni zaključki računov ne uga-jajo. Obtožitelj navaja, da je 53 kr. preveč obtožencu naštel, a le-ta zahteva od njega še 90 gld. Glede na to je obtoženčev izraz »zdaj bo prišla V-jeva goljufija na dan« smatrati le za nekako oster izraz o nepravilnem računovodstvu Karla V., izraz, podan po malo iz-

obraženem človeku, ki pa ni imel namena dotakniti se časti Karla V., nego le izreči, da se čisla po postopanju obtožiteljevem oškodovanim. To dejanje torej ni takšno, da bi mu zakon pretil kazen.

K.

b) K pojmu nepremagljive sile po §-u 2. g) kaz. zak.

Liza V. v Kr. prinesla je o priliki, ko se je Ivan N. mudil v Kr., nezakonskega otroka svoje hčere pred njega na javni kraj in rekla: »tukaj ga imaš.« Okrajno sodišče jo je od obtožbe zaradi prestopka po § 491. kaz. zak. oprostilo, iz nastopnih razlogov: Obtoženka dejanje sicer prizna, ali po njeni navedbi in po pričevanji Katre P. in Marije R. je dokazano, da ona živi v največji revščini, da s pičlim svojim zaslužkom, kateri more vzlic svoji visoki starosti pridobiti si krpajoč obleko, nikakor ne more preživiti sebe in otroka svoje hčere, katera je vedno bolna ter za delo nesposobna, ter da morata oba, ona in otrok, mnogo prestradati. Ko je torej zvedela, da je Ivan N. kateri je, kakor jej je povedala njena hči, oče otrokov, prišel v Kr., vzela je otroka, nesla ga za njim ter ga predenj položila, da bi tako primorala ga skrbeti, za otroka. Od vseh zapuščena obtoženka, nesposobna, da bi mogla preživiti sebe in otroka, oklenila se je jedinega upa, da bode namreč nezakonski oče pomagal jej. Iz tega pa izhaja, da je obtoženka bila, ko je započela dejanje, v taki stiski, katera kaznivost popolnem izključuje § 2 g) kaz. zak.

Deželno kot vzklicno sodišče v Lj. je to sodbo pre naredilo in obtoženko spoznalo za krivo navedenega prestopka iz razlogov: Vzklicno sodišče ne smatra gole revščine v tem slučaju za tako stisko, katera bi mogla opravičevati oprostilno razsodbo po smislu § 2. kaz. zak., kajti stiska bi morala biti neznozna, in to v tem slučaju ni. Ker obtoženka priznava in ker v njenem ravnanji tiče vsi znaki prestopka po § 491. kaz. zak., spoznalo jo je krivo tega prestopka.

K.

c) Dokaz resnice ali dokaz verjetnosti (§ 490. kaz. zak.)?

Okrajno sodišče v Kr. obsodilo je Agato P. zaradi prestopka proti varnosti časti po § 487. kaz. zak., storjenega s tem, ker je 7letnemu Lovrencu Č. ml. pred hišo njegovega očeta v P.

očitala, da je njen pòd zažgal, in ker je ob drugi priliki na javni cesti izrekla jednako očitjanje proti Lovrencu Č. st., očetu rečenega Lovrenca Č. ml., — ker je torej na očitnem kraji lažnivo obdolžila ga hudodelstva ali pa vsaj prestopka. Razlogi: Obtoženka zagovarja se, da tega očitjanja nikdar ni izrekla, da pa je, ako je isto izrekla, govorila resnico. Pravi namreč, da vsi ljudje sploh to vedno trdijo, seosebno pa njena otroka : 3letna Lenka P. in 4letni France P., ki sta bajè videla zažig. Sklicuje se tudi na priče Janeza in Antona B. ter Polono K., ki so baje videli, da je Lovrenc Č. ml. od pòda proč stekel v trenutku, ko je začelo goreti. Ali te tri priče te trditve ne dokažejo, kajti Janez in Anton B. o tem ničesar ne vesta, Polona K. je pa Lovrenca Č. ml. res videla, da je tekel, toda ne od P-ovega pòda, ampak čez K-ov vrt proti župniškemu kozolcu. Od 3letne Lenke P. pa sodišče ni moglo doseči nikake izpovedi. France P. sicer res pravi, da je Lovrenc Č. ml. v pričo njega pòd s cigareto zažgal, toda, ker ima ta priča še-le 4 leta, ne gre jej, ker duševno ni razvita, toliko vere, da bi se smatralo za dokazano, da je Lovrenc Č. ml. res učinil dejanje, katero se mu predbaciva. Naopak izpoveduje se priča Aleš L., da je Lovrenc Č. ml. četrť ure prej, predno je bil ogenj od daleč videti, prišel k župniškemu kozolcu in bil ves čas ondi, da je začelo k požaru zvoniti. Trditev obtoženke, češ, da je Lovrenc Č. ml. šel lahko šele potem h kozolcu, ko je bil zažgal, nikakor ni verojetna. Priča cerkovnik D. namreč, na katerega se obtoženka sklicuje, češ, da je on uže četrť ure prej, predno je šel zvonit, pòd gasil, pravi, da je šel takoj zvonit, ko je ogenj zagledal in priča Barba G. izpove se, da je prišla k ognju, ko je bil še jako majhen, da pa je tam našla samo P-ova otroka Lenko in Franceta. Iz tega pa izhaja, da obtoženka resničnosti očitjanja ni dokazala, torej tudi ni kazni prosta. (§ 490. kaz. zak. 1. odst.)

Deželno kot vzklicno sodišče v Lj. pa je obtoženko od obtožbe oprostilo iz nastopnih razlogov: Vzklic je upravičen; kajti dasi je obtoženka zares izustila se, da sumi Lovrenca Č. ml. kot storilca, ki jej je pòd zažgal, ona tega le ni izjavila pre-mišljeno niti z namenom, da bi žalila na tak način, kakoršnega ima v mislih § 489. kaz. zak. Nego izpregovorila je, kar priča 14letna Marija Č., mimogrede pri hiši obtožitelja proti Lovrencu Č. ml. besede: »lump, nisem te še videla, kar si zažgal«, in drugič,

kakor mati Marija Č. trdi, v kregu z Lovrencem Č. st.: »kaj se bodeš potegal za njega, ker je meni pòd zažgal.« S tem dejanskim obstojem, če tudi se je dogodil na javni cesti, pa niso okolnosti dane, da bi se vzele žaljive besede v pomenu razglašnja. Zategadelj obtoženki ne treba dokazati, da je resnična obdolžitev, ampak zadoščujejo po smislu § 490. alin. 2. kaz. zak. okolnosti, zaradi katerih je moči obdolžitev verjeti. In takih okolnostij je dovolj. Agati P. sta namreč, in tega ni dvomiti, njena otroka Lenka in France P. naznanila, da je Lovrenc Č. ml., igrajoč se ž njima pri podu, zažgal s cigareto ondu nakupičeno slamo. Jednako se je izrazil France P. malo dnij po požaru Mariji P. in isto tako pričal je tudi pred sodnikom. Čeprav otroški povedbi ne gre vsa vera, verovati jej je vender tu, glede na trajno trditev Franceta P. in glede na to, da ni nobenega vzroka podstavljati mu izmišljotino. Sicer pa tudi temu, da je Lovrenc Č. ml. res zažgal, ni protivno to, da je on baje četrt ure prej, nego je zazvonilo, tekel čez sosedni vrt, kar pričuje Polona K., ter bil potem ves čas pri župniškem kozolci. Ogenj se je namreč vnel v kopi slame in lahko je, da je tlelo obilo časa, predno je ogenj bruhnil v streho; cerkovnik D. pa pravi, da je streha uže gorela, ko je šel zvonit. V istini se je po teh okolnostih razširil glas in govorilo se je sploh po vasi, da je Lovrenc Č. ml. zažgal. Kar so pa drugi ljudje smatrali za resnično temu je morala verovati tudi obtoženka, tem rajši, ker je okšodovana.

K.

Iz upravne prakse.

Proti odločbam disciplinarnega sveta, za katere ni vzklica, tudi ni nikake pritožbe (§§ 46. in 47., št. 1 zak. z dné 1. aprila 1872, drž. zak. št. 40.).

Disciplinarni svet odvetniške zbornice je odvetniškega kandidata dr. J. obsodil zaradi prestopka zoper čast in dostojnost stanu po §-u 10 odv. r. v kazen s pismenim ukorom ter v povračilo stroškov disciplinarnega postopanja. Ko je še tekel rok za vzklic, podal je dr. J. pri disciplinarnem svetu vlogo, napoteno do najvišjega sodišča in oznamenjeno kot »ničnostna pritožba«. Priznal je v njej, da mu proti obsojujoči ga odločbi po § 47., št. 1 disc. statuta ne

pristoja pravica vzklica, vendar pa je najvišjemu sodišču naznanil dejansko okolnost, katera se je bila dognala še le po završeni obravnavi, da namreč nekdo izmed glasovalcev pri disciplinarni obravnavi po § 28. b. disc. statuta se ne bi bil smel udeležiti postopanja, ker je bil zastopnik oškodovane stranke, in zahteval je zaradi tega, naj se uniči odločba.

Najvišje sodišče je poizvedelo, da je resnična dejanska trditev dra. J. Vender pa je vlogo njegovo zavrglo kot nedopustno z odločbo najvišje-sodnega disciplinarnega senata z dne 2. oktobra 1890, šte. 10.984, in to iz nastopnih razlogov: Nobenega vprašanja ni o tem, da le-te odločbe disciplinarnega sveta gledé na § 47, št. 1 zakona z dne 1. aprila 1872 drž. zak. šte. 40 ni moči izpodbijati z vzklicem. A tudi pravni pripomoček pritožbe se ne da uporabiti, kajti po §-u 46. disc. statuta gré pritožba le zoper sklepe, ne pa zoper odločbe disciplinarnega sveta. Drugega pravnega pripomočka (ničnostne pritožbe, ničnostne ovadbe) pa ne pozna disciplinarni statut. Zakonu se torej prilega, da se sploh zabrani vsak pravni pripomoček zoper tiste odločbe disciplinarnega sveta, glede katerih je vzklic po §-u 47, št. 1 disc. statuta prepovedan.

Da so to nameravali faktorji, ki so sodelovali pri tem zakonu, jasno je zlasti iz odborovega poročila z dne 29. februarija 1872 (99 prilog VII. sesija, stran 1037). V njem se opravičuje utesnitev vzklicne pravice (§ 47., šte. 1, disc. statuta), katero je zagovarjal odbor poslanske zbornice proti vladni predlogi, opravičuje tako, da je moči najvišje sodišče določiti za disciplinarno sodišče druge instance namesto višjega deželnega sodišča, kakor je vlada predlagala, ne da bi najvišje sodišče imelo preveč dela, samo tedaj, ako se utesni vzklicna pravica. Iz tega jasno izhaja smoter, da se namreč najvišjemu sodišču ne da opraviti s takšnimi malostnimi slučaji, zlasti ker bi se potem lahko za slučaje, kedar ni vzklica, dopustila ničnostna pritožba, kakeršno je odbor sam po poročilu z dne 2. julija 1871, (VI. sesija, 229 prilog) dati hotel v § 48. uprav tudi zaradi zakonu protivno sestavljenega disciplinarnega sveta. Da disciplinarni svet ne zlorabi, to dovolj brani (kedar ni vzklica) najvišja nadzorovalna pravica pravosodnega ministra (§ 45. disc. statuta.).

Književna poročila.

Mjesečnik pravničkoga društva u Zagrebu prinaša v br. 3. za marcij naslednje razprave: Pravo na ostavštino biskupa bez oporuke umrvsęga. Od prof. dr. L. Marjanović-a. — Predbilježba prava zaloga po § 88. slovo c. gruntovn. reda. Od dr. M. Strižić-a. — Četvrti medjunarodni kaznionički kongres u Petrogradu. (Svršetak). Od S. Kranjčić-a. — O rokovih kod pravnih liekova u kaznenom postupku. Od dr. Ž. Miladinović-a.

Pravo. Časopis za pravne i društvene nauke. Urednici: Andra Djordjević, profesor vel. škole; Steva Maksimović, javni pravoza-stupnik, i dr. Mil. R. Vesnić. — Beograd 1891.

Pred kratkim smo javili, da je jedini srbski pravniški list „Branič“ prenehaj izhajati. Marcija meseca pa je prišel na svitlo 1. broj novega lista, ali prav za prav je znova začel izhajati časopis „Pravo“, kateri je uže pred „Braničem“ izdajal dve leti Maksimović, a ga je moral ustaviti zaradi preslabe materijalne podpore. To je bil sploh tudi poglavitni uzrok, da je propadel „Branič“, in pred njim „Pravda“, „Govornica“, „Sudski list“, „Porota“, „Srpski Pravnik“ ter „Pravo“, časopisi v zadnjih trideset letih, vsi dobro urejevani. „Pravo“ bode izhajalo mesečno za 10 din. na leto. Program mu je: da gre z napredkom vseh vrst pravnih in društvenih znanostij v obrazovanem svetu; da teorijski razpravlja pojedine ustanove, vedno s pogledom na srbsko celokupno zakonodavstvo; da naglašja potrebne reforme srbskih zakonov; da spremlja tok srbskega pravosodja, predlagajoč ne samo načelne odločbe Kasacionoga Suda, nego tudi pojedine konkretne slučaje, rešene od nižjih sodišč, kateri imajo več načelne važnosti, in vnanje pravosodje toliko, kolikor ima za Srbe mednarodne, privatno-pravne vrednosti; da v potrebni meri spremlja dogodke in novine v občem pravniškem svetu ter posebe, da opozarja na pravno bibliografijo ali kretanje pravne književnosti v strokovnem obrazovanem svetu in v Srbih. — Dosedaj sta izšla dva broja, ki obsegata poleg drugega te-le razprave: Diplomatski agenti i njihov medjunarodnopravni položaj, od prof. A. Djordjevića; Kompenzacija, od St. Maksimovića; O uslovnoj osudi, od A. Ninčića; Medjunarodni kongres za potporu osudjenih i zaštitu moralno napuštene dece, od dr. M. Vesnića; Izkaz svedoka kao dokazno srestvo u gradjanskoj parnici, od prof. A. Djordjevića. — Želimo, da se ta časopis održi na mnoga leta.

Deželni zakonik za vojvodino Štajersko. Leto 1891. (Dalje). Kos IV. Izdan in razposlan dne 9. februarja 1891. 20. Razglas c. kr. namestnika na Štajerskem z dne 24. februarja 1891, o Najvišem potrdilu sklepa deželnega zbora z dne 18. novembra 1890, o prodaji zemljišča, lastnega štajerske dežele, v katastralni občini Gries (mesto Graško) zemlj. kn. vl. št. 189 in o porabi zneska po 30 000 gld. iz deželnega glavninskega premoženja za priredbe zastran stavbe javne bolnice v bližini St. Lenartove

mitnice v Gradci. 21. Razglas c. kr. namestnika na Štajerskem z dne 29. februarja 1891, o Najvišem potrdilu sklepov deželnega zbora zdne 22. novembra 1890, o pobiranji viših občinskih doklad po tožnih občinah St. Peter am Kammersberg in Obdah, in v občini St. Stefan za leto 1891. Kos V. Izdan in razposlan dne 11. februarja 1891. 22. Razglas c. kr. namestnika na Štajerskem dne 8. februarja 1891, s katerim se razglaša po § 42: Z vojaških propisov I. del, določena osnova potovanja in delovanja za glavno novačenje leta 1891. Kos VI. Izdan in razposlan dne 23. februarja 1891. Postava z dne 26. januarja 1891, veljavna za vojvodino Štajersko, o ustanovljenji meščanske šole za dečke v Elizabetni ulici in meščanske šole za deklice na grabnu v Gradci. 24. Postava z dne 26. februarja 1891, veljavna za vojvodino Štajersko, o ustanovljenji meščanske šole za dečke v Mariboru. 25. Postava z dne 5. februarja 1891, o oproščenji novih zidanj, prezidanj, dozidkov in prezidkov, kolikor se jih bo stavilo v letih 1891 do konca 1895, od občinskih doklad v tržni občini Mürzzuschlag, do zneska po 70°/_otov za 10 let.

Državni zakonik v slovenski izdaji. — Kos I. Izdan in razposlan dné 6. januarja 1891. 1. Ukaz ministerstev za finance in za trgovino z dné 17. decembra 1890. l. o izpremeni, oziroma dopolnitvi nekaterih določil uradnega abecednega blagovnega spiska k obči colni tarifi za avstrijsko-ogerski colni okoliš in dodatka k njemu. 2. Zakon z dne 29. decembra 1890. l. s katerim se v letu 1891. dovoljuje nabor novinskih kontingentov, potrebnih za vzdržavanje vojstva, vojnega pomorstva in deželne brambe. 3. Zakon z dne 29. decembra 1890. l. o nastanovanji bosansko-hercegovinskih krdel v ozemlji kraljevin in dežel, zastopanih v državnem zboru. — Kos II. Izdan in razposlan dne 10. januarja 1891. 4. Državna pogodba z dne 8. julija 1890. l. med Njegovim Veličanstvom cesarjem avstrijskim, kraljem češkim itd. itd. in apostolskim kraljem ogerskim, in pa med Njegovim Veličanstvom kraljem italijanskim o vzajemni obrani sestaviteljem del slovstvenih in umétalnih in pa pravnim naslednikom sestaviteljev. 5. Razglas finančnega ministerstva z dne 4. januarja 1891. l., da se je bosansko-hercegovinskemu malemu colnemu in davčnemu uradu v Čajnici dalo pooblastilo, zacolavati blago po t. št. 155. in cola prosto postopati s predposlanimi in zaposlanimi popotnimi rečmi. — Kos III. Izdan in razposlan dne 21. januarja 1891. 6. Zakon z dne 2. januarja 1891. l. o dodelitvi brezobrestnega posojila iz državnih sredstev mestni občini Karlovi vari po povodu povodnji v meseci novembru 1890. l. 7. Ukaz pravosodnega ministerstva z dné 6. januarja 1891. l. o ustanovitvi okrožnega sodišča stryjskega v kraljevini gališki in vladimerski. 8. Zakon z dne 8. januarja 1891. l. o časni oprostitvi od davkov in pristojbin za obrtnijska podjetja, ki se na novo ustanové v okoliši tržaškem. 9. Ukaz finančnega ministerstva z dne 9. januarja 1891. l. o uvedbi novega znamenila za koledarske kolke. — Kos IV. Izdan in razposlan dne 25. januarja 1891. 10. Cesarski patent z dne 23. januarja 1891. l. o razpustu zbornice poslancev državnega zbora in izvršitvi novih volitev. — Kos V. Izdan in razposlan dne 31. januarja

1891. 11. Zakon z dne 2. januarja 1891. l. o nadaljnem odlogu rokú za vračilo brezobrestnih naprednin, dovoljenih Koroškemu vsled povodenj v letu 1882. 12. Zakon z dne 6. januarja 1891. l., s katerim se izpreminja zakon z dné 26. maja 1888. l. (Drž. zak. št. 82.) o napravi lastnih poslopij za tó, da se v njih namestita obé državni gimnaziji v Gradci, in o dobavi za to potrebnih novcev. 13. Razglas ministerstva za deželno bran z dne 14. januarja 1891. l. o neki izpremeni v vojnih predpisov I. delu. 14. Razglas finančnega ministerstva z dne 20. januarja 1891. l. o ustanovitvi podružnice kraljevo-ogerske velike colnije v Budimpešti. 15. Cesarski ukaz z dne 29. januarja 1891. l. s katerim se na podstavi zakona z dné 16. decembra 1890. l. (Drž. zak. št. 218.) o konzulski sodni oblasti v Egiptu podaljšuje omejitev sodne oblasti avstrijsko-ogerskih konzulskih sodišč in nje deloviti prenos na nova, v Egiptu ustanovljena sodišča. — Kos VI. Izdan in razposlan dne 21. februarja 1891. 16. Razglas finančnega ministerstva z dné 7. januarja 1891. l., da se mala colnija II. razreda v Trogiru, opremljena s pravicami male colnije I. razreda, povišuje v malo colnijo I. razreda, in da se ji razširjajo pristojne pravice zacolavanja. 17. Razglas ministorstva za deželno bran in ministerstva za finance z dné 11. januarja 1891. l., s katerim se razglaša dodatna uvrstitev občine Vršovice v 6. razred vojaško-najmovinske tarife (Drž. zak. št. 225. iz l. 1890.). 18. Razglas finančnega ministerstva z dne 20. januarja 1891. l., da se je mala colnija II. razreda Ehrwald-Griessen pooblastila, odpravljati tozemsko blago v prevozu čez Bavarsko po spremniškem postopanju pod zaporo tovorcev. 19. Razpis finančnega ministerstva z dne 28. januarja 1891. l., kako ravnati z drobeci enega kilograma. ki se pokažejo v davkovnem postopanju pri ovedbi čiste teže rudninskega olja po odbitku tare, ustanovljene po odstotkih kosmate teže. 20. Razglas finančnega ministerstva z dné 29. januarja 1891. l., da se opusti kraljevo-ogerska mala colnija v Uzvölgyi. 21. Razglas finančnega ministerstva z dne 8. februarja 1891. l. da se mala colnija II. razreda v Vermiglii pooblašča, cola prosto postopati s predposlanimi in zaposlanimi popotnimi rečmi. 22. Razglas trgovinskega ministerstva z dne 14. februarja 1891. l., s katerim se objavljajo dodatna določila k meroskusnemu redu z dné 19. decembra 1872. l. (Drž. zak. št. 171).

Razne vesti.

V Ljubljani, 15. aprila 1891.

— (Iz kronike društva „Pravnika“). V zadnji seji je društveni odbor sklenil kupiti velik del knjižnice iz zapuščine dra. P. za društveno knjižnico. Ko se to uredi, prične naš list objavljati posamezne knjige. Sklenilo se je tudi, da se takoj prične urejevati gradivo za našo pravno

terminologijo, kolikor ga obsegajo do sedaj doposlani izpiski iz zakonikov. Prvo delo bode, da se listki po alfabetu razvrsté in listki s sinonimi odstranijo. Za tem pride delo, da se nemški terminologijski izkazi popolnijo in dodenejo slovenski. Šele potem je moči vso stvar predložiti posebnemu odboru, kateremu se bode ž njo kritično baviti.

— (Prestolni govor,) s katerim je bil novi državni zbor dne 11. t. m. otvorjen, pravi gledé na pravosodno zakonodavstvo, da tu ne bode samo znova pričeti kodifikacij na polji materialnega kazenskega prava in postopanja pred civilnimi sodišči, nego da je tudi za pravo kazenske pravde želeti, kar izkušnja uči, marsikatero premembe. Poleg teh velikih zakonodavnih del se je ozirati tudi na to, da zlasti pravosodno zakonodavstvo ne more biti slepo za potrebe gospodarskega življenja, da mu je naloga odstranjevati zapreke dobrodejnega razvoja, potem pa tudi protiviti se resno in strogo kvarnim izgredom sebičnosti.

— (Izpiske za slov. pravno terminologijo) so poslali nadalje naslednji gospodje: J. Vencajz, c. kr. dež. sod. svetnik v Ljubljani; J. Vončina, mag. svetnik v Ljubljani; Fr. Rekar, pravni praktikant v Ljubljani; dr. J. Hrašovec, odvetnik v Celji; K. Pleško, c. kr. dež. sod. svetnik v Ljubljani (I. donesek); I. Kališ, mag. ekspeditor v Ljubljani; V. Globočnik, c. kr. notar v Kranji; Fr. Podgoršek, c. kr. avskultant v Ljubljani.

— (Osebne vesti). Imenovani so: Okr. sod. pristav A. Meixner v Rogateci okr. sodnikom v Rogateci; okr. sod. pristav H. Franceschinis v Kanalu pristavom okrož. sodišča v Gorici; avskultant I. Pirnat okr. sod. pristavom v Loži; avskultant G. Visconti okr. sod. pristavom v Metliki; avskultant K. Franovich okr. sod. pristavom v Kanalu; pisar pristav F. Klemenčič predstojnikom pomož. uradov pri okrož. sodišči v Rudolfovem; ravnatelj kaznilnice J. Janota višjim ravnateljem kaznilnice v Karthaus-u. — Premeščen je: okr. sod. pristav F. Garzarolli pl. Thurnlack iz Metlike v Škofjo Loko.

— (Notarjev) je bilo začetkom l. 1891 v Avstriji vseh vkupe 1017. Notarska zbornica Dunajska jih je n. pr. štela 128, Praška 72, Brnska 40, Graška 31, Celjska 25, Celovška 32, Ljubljanska 32, Tržaška 28. Notarskih služeb je bilo sistemizovanih vsega vkupe 1093.

— (Odvetnikov) je bilo v Avstriji začetkom tega leta vsega vkupe 3110. Odvetniška zbornica Dunajska jih je štela 846, Praška 793, Brnska 271, Graška 154, Celovška 31, Ljubljanska 21, Tržaška 98, Goriška 31. V primeri z lanskim letom je prirastlo vsega vkupe odvetnikov 103.

„Slovenski Pravnik“ izhaja 15. dne vsacega meseca in dobivajo ga člani društva „Pravnika“ brezplačno; nečlanom pa stoji za vse leto 4 glđ, za pol leta 2 glđ.

Uredništvo je v Ljubljani, šte. 8 na Bregu; upravništvo pa na Križevniškem trgu šte. 7.

Naznanilo.

Zbirka obrazcev za slovensko uradovanje pri sodiščih. I. Obrazci k občnemu sodnemu redu, I. zvezek.

Ta knjiga, ki je izšla ravnokar, velja 1 gld. 40 kr., po pošti sprejeta pa 1 gld. 50 kr.

Anton Levec,
c. kr. sodni pristav v Ljubljani.

Kazensko-pravdni red

z dne 23. maja 1873 šte. 119 državnega zakonika
z dodanim

zvršitvenim propisom

in

drugimi zakoni in ukazi kazenski
postopek zadevajočimi.

I. natis. Izdalo društvo „Pravnik“ v Ljubljani
Natisnila in založila „Národna Tiskarna“.

 Dobiti je v „Národni Tiskarni“ v Ljubljani.
Cena elegantno vezani knjigi za člane društva „Pravnik“ je
2 gld. 50 kr., za nečlane 2 gld. 80 kr., s pošto 15 kr. več.

